

HYVÄKSYTYT TEKSTIT

Väliaikainen painos

P8_TA-PROV(2015)0388

Unionin kansalaisten laajamittaisesta sähköisestä valvonnasta 12. maaliskuuta 2014 annetun Euroopan parlamentin päätöslauselman jatkotoimet

Euroopan parlamentin päätöslauselma 29. lokakuuta 2015 unionin kansalaisten laajamittaisesta sähköisestä valvonnasta 12. maaliskuuta 2014 annetun Euroopan parlamentin päätöslauselman jatkotoimista (2015/2635(RSP))

Euroopan parlamentti, joka

- ottaa huomioon Euroopan unionista tehdyssä sopimuksessa (SEU) ja erityisesti sen 2, 3, 4, 5, 6, 7, 10 ja 21 artiklassa, Euroopan unionin perusoikeuskirjassa ja erityisesti sen 1, 3, 6, 7, 8, 10, 11, 20, 21, 42, 47, 48 ja 52 artiklassa, Euroopan ihmisoikeussopimuksessa ja erityisesti sen 6, 8, 9, 10 ja 13 artiklassa sekä turvallisuutta, yksityisyyttä ja sananvapautta koskevassa unionin tuomioistuinten oikeuskäytännössä vahvistetun oikeuskehyksen,
- ottaa huomioon 12. maaliskuuta 2014 antamansa päätöslauselman Yhdysvaltojen kansallisen turvallisuusviraston valvontaohjelmasta, eri jäsenvaltioiden valvontaelimistä ja niiden vaikutuksesta EU:n kansalaisten perusoikeuksiin ja transatlanttiseen yhteistyöhön oikeus- ja sisäasioissa¹ (jäljempänä 'pätöslauselma'),
- ottaa huomioon 19. tammikuuta 2015 päivätyn työasiakirjan EU:n kansalaisten laajamittaisesta sähköisestä valvontaa koskevan LIBE-valiokunnan tutkinnan jatkotoimista ('On the Follow-up of the LIBE Inquiry on Electronic Mass Surveillance of EU citizens')²,
- ottaa huomioon Euroopan neuvoston parlamentaarisen yleiskokouksen 21. huhtikuuta 2015 antaman päätöslauselman laajamittaisesta valvonnasta,
- ottaa huomioon kysymykset neuvostolle ja komissiolle unionin kansalaisten laajamittaisesta sähköisestä valvonnasta 12. maaliskuuta 2014 annetun Euroopan parlamentin päätöslauselman jatkotoimista (O-000114/2015 – B8-0769/2015 ja O-000115/2015 – B8-0770/2015),

¹ Hyväksytyt tekstit, P7_TA(2014)0230.

² PE546.737v01-00.

- ottaa huomioon kansalaisvapauksien sekä oikeus- ja sisäasioiden valiokunnan päätöslauselmaesityksen,
 - ottaa huomioon työjärjestyksen 128 artiklan 5 kohdan ja 123 artiklan 2 kohdan,
- A. toteaa, että parlamentti kehotti päätöslauselmassa Yhdysvaltojen viranomaisia ja jäsenvaltioita kieltämään kaikenkattavan laajamittaisen valvonnan ja kansalaisten henkilötietojen valikoimattoman käsittelyn ja tuomitsi raportoidut tiedustelupalvelujen toimet, jotka ovat vaikuttaneet vakavasti unionin kansalaisten luottamukseen ja perusoikeuksiin; toteaa, että päätöslauselmassa viitattiin siihen, että taustalla on mahdollisesti muita syitä, kuten poliittinen ja taloudellinen vakoilu, kun otetaan huomioon ilmoitettujen laajamittaisen valvonnan ohjelmien laajuus;
 - B. ottaa huomioon, että päätöslauselmassa päätettiin käynnistää ”eurooppalainen digitaalinen habeas corpus perusoikeuksien suojelemiseksi digitaalisella aikakaudella” ja sisällyttää siihen kahdeksan erityistoimea ja annettiin kansalaisvapauksien sekä oikeus- ja sisäasioiden valiokunnan tehtäväksi raportoida asiasta parlamentille vuoden kuluessa, jotta voidaan arvioida, missä määrin suosituksia on noudatettu;
 - C. toteaa, että 19. tammikuuta 2015 päivätyssä työasiakirjassa tehtiin selkoa päätöslauselman hyväksymisen jälkeen tapahtuneesta kehityksestä, kun väitettyä laajamittaista sähköistä valvontaa koskevia paljastuksia tulee aina vain lisää, sekä ehdotetun ”eurooppalaisen digitaalisen habeas corpusin” täytäntöönpanoa koskevasta tilanteesta ja siinä todettiin, että toimimaan kehoitettujen toimielinten, jäsenvaltioiden ja sidosryhmien reaktiot ovat jääneet rajallisiksi;
 - D. ottaa huomioon, että parlamentti kehotti päätöslauselmassa komissiota ja muita unionin toimielimiä, elimiä, laitoksia ja virastoja noudattamaan esitettyjä suosituksia Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen (SEUT) 265 artiklan mukaisesti (”laiminlyönti”);
 - E. ottaa huomioon, että Wikileaks paljasti äskettäin, että kolmen viimeisimmän Ranskan presidentin sekä Ranskan hallituksen ministerien ja Ranskan Yhdysvaltojen-suurlähettilään tietoliikennettä on valvottu; ottaa huomioon, että tämä Yhdysvaltojen kansallisen turvallisuusviraston NSA:n toteuttama strateginen ja taloudellinen vakoilu on ollut laajamittaista kymmenen viime vuoden ajan ja se on kohdistunut Ranskan kaikkiin valtiollisiin rakenteisiin sekä Ranskan suurimpiin yhtiöihin;
 - F. ottaa huomioon, että mielipiteen- ja sananvapauden edistämisestä ja suojelusta vastaavan erityisraportoijan laatiman raportin mukaan salausta ja anonymiteettiä tarjoavat mielipiteen- ja sananvapauden harjoittamiseen tarvittavan yksityisyyden ja turvallisuuden digitaalisella aikakaudella; ottaa huomioon, että lisäksi raportin mukaan salauksen ja anonymiteetin kaikenlainen rajoittaminen on rajattava tiukasti laillisuus-, tarpeellisuus-, suhteellisuus- ja oikeutusperiaatteen mukaisesti;
 1. panee tyytyväisenä merkille Saksan liittopäivien, Euroopan neuvoston, YK:n ja Brasilian senaatin käynnistämät tutkimukset, useissa muissa kansallisissa parlamenteissa käydyt keskustelut sekä lukuisten kansalaisyhteiskunnan toimijoiden tekemän työn, jotka ovat kaikki osaltaan lisänneet kansalaisten tietoisuutta laajamittaisesta sähköisestä valvonnasta;

2. kehottaa EU:n jäsenvaltioita luopumaan mahdollisista rikossyytteistä, joita on esitetty Edward Snowdenia vastaan, ja tarjoamaan hänelle suojaa kolmansien osapuolien toteuttamalta syytteen asettamiselta tai luovuttamiselta vastineeksi hänen toiminnastaan tietovuotajana ja kansainvälisenä ihmisoikeuksien puolustajana;
3. on kuitenkin erittäin pettynyt siihen, että useimmat jäsenvaltiot ja unionin toimielimet eivät tunnu pitävän asiaa kiireellisenä eivätkä osoita olevansa halukkaita paneutumaan vakavasti päätöslauselmassa esille otettuihin kysymyksiin eivätkä panemaan täytäntöön päätöslauselmaan sisältyviä konkreettisia suosituksia; pitää myös avoimuuden puutetta parlamenttia kohtaan ja sen kanssa käytävän vuoropuhelun puutteita hyvin valitettavina;
4. on huolissaan joidenkin jäsenvaltioiden viimeaikaisista laeista, joilla laajennetaan tiedusteluelinten valvontavalmiuksia, ja mainitsee esimerkkinä, että Ranskassa kansalliskokous hyväksyi 24. kesäkuuta 2015 uuden tiedustelulain, jonka useat säännökset herättävät komission mukaan merkittäviä oikeudellisia kysymyksiä, Yhdistyneessä kuningaskunnassa annettiin vuonna 2014 tietojen säilyttämistä ja tutkintavaltuuksia koskeva laki (Data Retention and Investigatory Powers Act) ja tuomioistuin totesi myöhemmin, että eräät sen artikkelit ovat lainvastaisia eikä niitä tarvitse noudattaa, ja Alankomaissa puolestaan annettiin ehdotuksia uudeksi lainsäädännöksi, jolla saatetaan ajan tasalle vuoden 2002 tiedustelu- ja turvallisuuslaki; kehottaa jälleen kaikkia jäsenvaltioita varmistamaan, että niiden nykyiset ja tulevat tiedustelupalvelujen toimintaa koskevat lainsäädäntökehykset ja valvontamekanismit ovat Euroopan ihmisoikeussopimuksen ja kaiken asiaa koskevan unionin lainsäädännön vaatimusten mukaisia;
5. panee tyytyväisenä merkille Saksan liittopäivien laajamittaisesta valvonnasta käynnistämän tutkimuksen; on erittäin huolissaan paljastuksista, jotka koskevat Saksan valtiollisen tiedustelupalvelun BND:n yhdessä NSA:n kanssa unionin sisällä harjoittamaa televiestinnän ja internetliikenteen laajamittaista valvontaa; katsoo tämän rikkovan Euroopan unionista tehdyn sopimuksen 4 artiklan 3 kohdan mukaista vilpittömän yhteistyön periaatetta;
6. pyytää puhemiestä kehottamaan Euroopan neuvoston pääsihteeriä käynnistämään 52 artiklan mukaisen menettelyn, jossa ”korkean sopimuspuolen on Euroopan neuvoston pääsihteerin pyynnöstä annettava selvitys siitä, kuinka sen lainsäädäntö takaa tämän yleissopimuksen määräysten tehokkaan täytäntöönpanon”;
7. pitää komission tähänastista reaktiota päätöslauselmaan tyystin riittämättömänä, kun otetaan huomioon paljastusten laajuus; kehottaa komissiota ryhtymään toimiin päätöslauselmassa esitettyjen kehotusten johdosta joulukuuhun 2015 mennessä; varaa itselleen oikeuden nostaa kante laiminlyönnin perusteella tai siirtää komission tiettyjä määrärahoja varaukseen kunnes kaikki suositukset on käsitelty asianmukaisesti;
8. pitää erittäin tärkeänä Euroopan unionin tuomioistuimen 8. huhtikuuta 2014 antamaa tuomiota, jossa todetaan tietojen säilyttämisestä annettu direktiivi 2006/24/EY pätemättömäksi; muistuttaa, että tuomioistuimen mukaan tämän välineen sisältämä puuttuminen yksityiselämän kunnioituksen perusoikeuteen on rajoitettava täysin välttämättömään; korostaa, että tuomiossa tuodaan esiin uusi näkökohta, sillä tuomioistuin viittaa nimenomaisesti tiettyyn Euroopan ihmisoikeustuomioistuimen oikeuskäytännön osaan, joka käsittelee ’yleisiä valvontaohjelmia’, ja on nyt tosiasiallisesti sisällyttänyt samat periaatteet, jotka johtuvat Euroopan ihmisoikeustuomioistuimen asiaa koskevasta oikeuskäytännöstä, samaa alaa koskevaan

unionin lainsäädäntöön; korostaa, että siksi onkin odotettavissa, että tuomioistuin soveltaa tulevaisuudessa samaa perustelua myös arvioidessaan, ovatko tätä samaa 'yleisten valvontaohjelmien' alaa koskevat muut EU:n ja jäsenvaltioiden säädökset perusoikeuskirjan mukaan päteviä;

Tietosuojapaketti

9. panee tyytyväisenä merkille, että toimielinten välillä on aloitettu epäviralliset neuvottelut yleisen tietosuoja-asetuksen luonnoksesta ja neuvosto on hyväksynyt yleisnäkemyksen tietosuojadirektiivin luonnoksesta; vahvistaa aikovansa saada neuvottelut tietosuojapakettista päätökseen vuonna 2015;
10. muistuttaa neuvostoa siitä, että se on sitoutunut noudattamaan Euroopan unionin perusoikeuskirjaa tehdessään muutoksia komission ehdotuksiin; toteaa erityisesti, että tarjottava suoja ei saa jäädä tasoltaan vähäisemmäksi kuin direktiivillä 95/46/EY jo tarjottu suoja;
11. korostaa, että sekä tietosuoja-asetus että tietosuojadirektiivi ovat tarpeen ihmisten perusoikeuksien suojaamiseksi ja siksi niitä olisi kohdeltava pakettina, joka annetaan samanaikaisesti, jotta varmistetaan, että EU:ssa noudatetaan kaikissa tietojenkäsittelytoimissa korkeatasoista tietosuojaa kaikissa olosuhteissa; tähdentää, että pakettia hyväksyttäessä on päästävä siihen, että yksilöiden oikeuksia ja suojaa vahvistetaan henkilötietojen käsittelyn yhteydessä;

EU:n ja Yhdysvaltojen puitesopimus

12. panee merkille, että päätöslauselman hyväksymisen jälkeen Yhdysvaltojen kanssa käydyt neuvottelut EU:n ja Yhdysvaltojen puitesopimuksesta henkilötietojen suojaamisesta siirrettäessä ja käsiteltäessä tietoja lainvalvontatarkoituksessa (jäljempänä 'puitesopimus') on saatettu päätökseen ja sopimusluonnos on parafoitu;
13. pitää myönteisenä, että Yhdysvaltojen hallitus on pyrkinyt palauttamaan luottamuksen puitesopimuksen avulla, ja panee erityisen tyytyväisenä merkille, että oikeussuojakeinoja koskeva vuoden 2015 laki hyväksyttiin 20. lokakuuta 2015 edustajainhuoneessa, mikä on osoitus merkittävistä ja myönteisistä toimista, joita Yhdysvallat on toteuttanut vastatakseen unionin huolenaiheisiin; pitää erittäin tärkeänä varmistaa, että unionin kansalaisilla ja henkilöillä, joiden henkilötietoja käsitellään unionissa ja siirretään Yhdysvaltoihin, on samoissa olosuhteissa aina samat tehokkaat oikeussuojakeinot syrjimättä millään tavoin unionin tai Yhdysvaltojen kansalaisia; kehottaa Yhdysvaltojen senaattia hyväksymään lainsäädäntöä, jolla tämä taataan; tähdentää, että puitesopimuksen allekirjoittamisen ja tekemisen ennakkoehtona on oikeussuojakeinoja koskevan lain hyväksyminen Yhdysvaltojen kongressissa;

Safe harbor -järjestelmä

14. muistuttaa, että päätöslauselmassa vaaditaan safe harbor -päätöksen soveltamisen välitöntä keskeyttämistä, koska päätöksessä ei suojata riittävästi unionin kansalaisten henkilötietoja;
15. muistuttaa, että EU:n tekemät kansainväliset sopimukset ovat ensisijaisia EU:n johdettuun oikeuteen nähden, ja korostaa siksi tarvetta varmistaa, että puitesopimus ei rajoita rekisteröidyn oikeuksia ja suojatoimia, joita sovelletaan tiedonsiirtoon EU:n lainsäädännön mukaisesti; kehottaa komissiota arvioimaan yksityiskohtaisesti, miten

tarkkaan ottaen puitesopimus olisi vuorovaikutuksessa EU:n tietosuojaa koskevan lainsäädäntökehyksen kanssa ja miten se vaikuttaisi tähän lainsäädäntökehykseen, joka kattaa nykyisen neuvoston puitepäätöksen, tietosuojadirektiivin (95/46/EY) sekä tulevan tietosuojadirektiivin ja -asetuksen; kehottaa komissiota esittämään tämän asian oikeudellisen arviointiraportin parlamentille ennen ratifiointimenettelyn aloittamista;

16. muistuttaa, että komissio antoi 27. marraskuuta 2013 julkistetuissa safe harbor -järjestelmän toimintaa koskevissa tiedonannoissa Yhdysvalloille kolmetoista suositusta varmistaakseen, että suojelun taso on riittävä;
17. panee tyytyväisenä merkille, että Euroopan unionin tuomioistuin julisti 6. lokakuuta 2015 antamassaan tuomiossa Yhdysvaltojen safe harbor -järjestelmästä annetun tietosuojan tason riittävyttä koskevan komission päätöksen 2000/520/EY pätemättömäksi; korostaa, että tuomio vahvisti oikeaksi parlamentin pitkäaikaisen kannan, että tämän välineen tarjoama tietosuojan taso on riittämätön; kehottaa komissiota toteuttamaan viipymättä tarvittavat toimenpiteet varmistaakseen, että kaikkiin Yhdysvaltoihin siirrettäviin henkilötietoihin sovelletaan tehokasta suojaa, joka vastaa olennaisesti EU:ssa taattua suojan tasoa;
18. pitää valitettavana, että parlamentti ei ole vielä saanut komissiolta virallista tiedonantoa näiden kolmetoista suosituksen täytäntöönpanon edistymisestä, vaikka komissio oli ilmoittanut antavansa tiedonannon kesään 2014 mennessä; korostaa, että nyt kun Euroopan unionin tuomioistuin on päättänyt julistaa päätöksen 2000/520/EY pätemättömäksi, komission on pikaisesti esitettävä perinpohjainen päivitetty tilannekatsaus neuvottelujen tähänastisesta etenemisestä ja tuomion vaikutuksesta jatkoneuvotteluihin, joista on ilmoitettu; kehottaa komissiota pohtimaan viipymättä vaihtoehtoja safe harbor -järjestelmälle ja tuomion vaikutusta muihin henkilötietojen siirtämistä Yhdysvaltoihin koskeviin välineisiin sekä raportoimaan asiasta vuoden 2015 loppuun mennessä;
19. kehottaa komissiota arvioimaan tuomioistuimen 6. lokakuuta 2015 asiassa Schrems antaman tuomion (C-362/14) oikeusvaikutuksen ja muut vaikutukset sellaisiin sopimuksiin kolmansien maiden kanssa, joissa sallitaan henkilötietojen siirtäminen, kuten terrorismin rahoittamisen jäljittämishjelmaa (TFTP) koskeva EU:n ja Yhdysvaltojen sopimus, matkustajarekisteritietoja (PNR) koskevat sopimukset, EU:n ja Yhdysvaltojen puitesopimus ja muut EU:n oikeuden piiriin kuuluvat sopimukset, joihin liittyy henkilötietojen keruuta ja käsittelyä;

Demokraattinen valvonta

20. on tietoinen siitä, että kansallisten tiedustelupalvelujen valvonta kuuluu täysin kansallisten parlamenttien toimivaltaan, mutta kehottaa kuitenkin kaikkia kansallisia parlamenteja viimeistään tässä vaiheessa arvioimaan perusteellisesti tiedustelutoimintaa ja käynnistämään tiedustelutoiminnan asianmukaisen valvonnan sekä varmistamaan, että valvontakomiteoilla/-elimillä on riittävät resurssit, tekninen asiantuntemus ja oikeudelliset keinot sekä oikeus tutustua kaikkiin asiakirjoihin, jotta ne voivat valvoa tehokkaasti ja riippumattomasti tiedustelupalveluja ja tietojenvaihtoa muiden ulkomaantiedustelupalvelujen kanssa; vahvistaa olevansa sitoutunut toimimaan tiiviissä yhteistyössä kansallisten parlamenttien kanssa varmistaakseen muun muassa parhaiden toimintatapojen vaihdon ja yhteisten vaatimusten avulla, että käytössä on vaikuttavat valvontamekanismit;

21. aikoo seurata 28.–29. toukokuuta 2015 pidetyn Euroopan unionin tiedustelupalvelujen demokraattista valvontaa käsittelevän konferenssin jatkotoimia ja pyrkii edelleen varmistamaan tiedustelutoiminnan valvontaa koskevien parhaiden toimintatapojen jakamisen tiiviissä yhteistyössä kansallisten parlamenttien kanssa; suhtautuu myönteisesti kyseisen konferenssin puheenjohtajien yhteisiin loppuhuomautuksiin, joissa ilmoitettiin aikomuksesta kutsua koolle jatkokonferenssi kahden vuoden kuluessa;
22. katsoo, että valvontaelinten yhteistyön olemassa olevia välineitä, kuten tiedustelupalvelujen kansallisten valvojen eurooppalaista verkostoa (ENNIR), olisi tuettava ja niiden käyttöä olisi lisättävä mahdollisesti hyödyntämällä IPEX-tietokannan tarjoamia mahdollisuuksia kansallisten parlamenttien välisessä tiedonvaihdossa sen kattavuuden ja teknisten valmiuksien mukaisesti;
23. vaatii jälleen keskeyttämään terrorismin rahoittamisen jäljittämishjelmaa (TFTP) koskevan sopimuksen soveltamisen;
24. korostaa, että EU ja sen jäsenvaltiot tarvitsevat yhteisen 'kansallisen turvallisuuden' määritelmän oikeusvarmuuden takaamiseksi; huomauttaa, että selvän määritelmän puuttuminen antaa EU:n täytäntöönpano- ja tiedusteluviranomaisille mahdollisuuden omavaltaisuuteen sekä perusoikeuksien ja oikeusvaltion periaatteen väärinkäyttöön;
25. kannustaa komissiota ja jäsenvaltioita sisällyttämään päättymis- ja jatkamissäännöksiä lainsäädäntöön, joka mahdollistaa henkilötietojen keräämisen tai unionin kansalaisten valvonnan; korostaa, että tällaiset säännökset ovat välttämättömiä turvakeinoja sen varmistamiseksi, että yksityisyyttä loukkaavan välineen tarpeellisuutta ja oikeasuhteisuutta demokraattisessa yhteiskunnassa tarkastellaan säännöllisesti;

Luottamuksen palauttaminen

26. painottaa, että unionin ja Yhdysvaltojen väliset terveellä pohjalla olevat suhteet ovat edelleen äärimmäisen tärkeitä kummallekin osapuolelle; toteaa, että valvontaa koskevat paljastukset ovat heikentäneet suhteiden yleistä suosiota, ja korostaa, että on toteutettava toimenpiteitä sen varmistamiseksi, että luottamus palautuu, etenkin kun otetaan huomioon nykyinen kiireellinen yhteistyön tarve monien yhteistä huolta aiheuttavien geopoliittisten kysymysten suhteen; korostaa tämä huomioon ottaen, että Yhdysvaltojen ja unionin on päästävä kokonaisuudesta neuvotteluratkaisuun, jossa kunnioitetaan perusoikeuksia;
27. panee tyytyväisenä merkille lainsäädäntöpäätökset ja tuomiot, joita Yhdysvalloissa on äskettäin annettu NSA:n suorittamaan laajamittaisen valvonnan rajoittamiseksi, muun muassa Yhdysvaltojen tiedonkeruuta koskevan Freedom Act -lain hyväksymisen kongressissa ilman muutoksia kahden kamarin ja puolueen välisen kompromissin tuloksena sekä Second Circuit Court of Appeals -muutoksenhakutuomioistuimen tuomion puhelutietojen keruuohjelmasta; pitää kuitenkin valitettavana, että päätöksissä keskitytään lähinnä yhdysvaltalaisiin henkilöihin ja unionin kansalaisten tilanne säilyy samana;
28. on sitä mieltä, että valvontateknologian käyttöä koskevat päätökset tulee perustaa tarpeellisuuden ja oikeasuhteisuuden perusteelliseen arviointiin; pitää myönteisinä tuloksia, jotka on saatu SURVEILLE-tutkimushankkeesta, joka tarjoaa menetelmän

valvontateknologioiden arvioimiseen ja jossa otetaan huomioon oikeudelliset, eettiset ja teknologiset näkökohdat;

29. korostaa, että unionin olisi edistettävä YK:n tasolla kansainvälisten normien/periaatteiden kehittämistä kansalaisyhteiskunnien ja poliittisten oikeuksien koskevan YK:n kansainvälisen yleissopimuksen mukaisesti, jotta voidaan luoda maailmanlaajuinen tietosuojakehys, joka kattaa myös erityisrajoitukset, jotka koskevat tietojen keräämistä kansalliseen turvallisuuteen liittyvässä tarkoituksessa;
30. on vakuuttunut siitä, että valvontaa koskeva ”asevarustelukierre” on vältettävissä ainoastaan siinä tapauksessa, että maailmanlaajuisella tasolla otetaan käyttöön uskottavia normeja;

Yksityiset yritykset

31. pitää myönteisinä yksityisen sektorin tieto- ja viestintätekniikan alalla tekemiä aloitteita yksityisyyttä parantavien salausta käyttävien turvallisuusratkaisujen ja internetpalvelujen kehittämiseksi; kannustaa sellaisten helppokäyttöisten sovellusasetusten jatkuvaan kehittämiseen, jotka auttavat asiakkaita päättämään, mitä tietoja he jakavat kenenkin kanssa ja miten; toteaa, että eri yritykset ovat laajamittaista valvontaa koskevien paljastusten vuoksi myös ilmoittaneet aikovansa mahdollistaa päästä päähän -salauksen;
32. muistuttaa, että direktiivin 2000/31/EY 15 artiklan 1 kohdan nojalla jäsenvaltiot eivät saa asettaa palvelun tarjoajille siirtämistä, tallentamista ja säilyttämistä koskevien palvelujen toimittamisen osalta yleistä velvoitetta valvoa siirtämiään ja tallentamiaan tietoja eivätkä yleistä velvoitetta pyrkiä aktiivisesti saamaan selville laitonta toimintaa osoittavia tosiasioita tai olosuhteita; muistuttaa erityisesti, että Euroopan unionin tuomioistuin on asioissa C-360/10 ja C-70/10 antamissaan tuomioissa torjunut lähes kaikkien kyseessä olevien palvelujen käyttäjien (internetyhteysien tarjoajat toisessa ja sosiaalinen media toisessa tapauksessa) aktiivista valvontaa koskevat toimenpiteet ja täsmentänyt, että kaikki määräykset, joilla veloitetaan hosting-palveluntarjoaja suorittamaan yleistä valvontaa, ovat kiellettyjä;
33. panee tyytyväisenä merkille tietotekniikka- ja televiestintäyritysten julkaisemat avoimuusraportit, jotka koskevat hallituksen vaatimuksia käyttäjien tietojen suhteen; kehottaa jäsenvaltioita julkaisemaan tilastoja yksityisille yrityksille esittämistään yksityisten käyttäjien tietoja koskevista pyynnöistä;

Terrorismin rahoittamisen jäljittämishjelmaa koskeva sopimus (TFTP)

34. on pettynyt siihen, että komissio on sivuuttanut parlamentin selkeän vaatimuksen TFTP-sopimuksen soveltamisen keskeyttämisestä, koska ei ole annettu selkeitä tietoja siitä, olisiko mikään muu Yhdysvaltojen hallinnon elin saanut SWIFT-tietoja muutoin kuin TFTP:n puitteissa; aikoo ottaa tämän huomioon harkitessaan hyväksynnän antamista tuleville kansainvälisille sopimuksille;

Muu henkilötietojen vaihto kolmansien maiden kanssa

35. korostaa, että parlamentin kannan mukaan kaikki henkilötietojen vaihtoa kolmansien maiden kanssa koskevat sopimukset, mekanismit ja suojan riittävyttä koskevat päätökset edellyttävät komissiolta perussopimusten valvojana tiukkaa valvontaa ja ripeitä jatkotoimia;

36. pitää myönteisenä Riian lausumaa, jonka EU ja Yhdysvallat antoivat 3. kesäkuuta 2015 transatlanttisen yhteistyön tehostamisesta vapauden, turvallisuuden ja oikeuden alueella ja jossa allekirjoittajat sitoutuivat tehostamaan Yhdysvaltojen ja EU:n keskinäistä oikeusapua koskevan sopimuksen täytäntöönpanoa, viemään päätökseen sen uudelleentarkastelun sopimuksen mukaisesti ja järjestämään seminaareja, joissa keskustellaan tällaisista aiheista toimivaltaisten kansallisten viranomaisten kanssa; korostaa, että keskinäistä oikeusapua koskevat sopimukset ovat väline, johon jäsenvaltioiden lainvalvontaviranomaisten olisi perustettava kolmansien maiden viranomaisten kanssa tekemänsä yhteistyö; kehottaa jäsenvaltioita ja Yhdysvaltojen hallitusta noudattamaan yllä mainittuja sitoumuksia, jotta Yhdysvaltojen ja EU:n keskinäistä oikeusapua koskevan sopimuksen uudelleentarkastelu saadaan nopeasti päätökseen;
37. kehottaa komissiota tekemään vuoden 2015 loppuun mennessä parlamentille selkoa kansainväliseen tietojen siirtämiseen käytetyissä eri välineissä havaituista puutteista, jotka koskevat kolmansien maiden lainvalvontaviranomaisten ja tiedustelupalvelujen pääsemistä kyseisiin tietoihin, sekä keinoista näiden puutteiden korjaamiseksi, jotta voidaan varmistaa, että EU:sta kolmansiin maihin siirretyillä henkilötiedoilla on edelleen tarvittava asianmukainen suoja;

***Oikeusvaltioperiaatteen ja unionin kansalaisten perusoikeuksien suojeleminen /
väärinkäytösten paljastajien ja toimittajien suojelun tehostaminen***

38. katsoo, että unionin kansalaisten perusoikeudet ovat edelleen vaarassa ja että on tehty liian vähän sen varmistamiseksi, että kansalaiset saisivat täyden suojan laajamittaisen sähköisen valvonnan tapauksessa; pitää valitettavana, että väärinkäytösten paljastajien ja toimittajien suojelun varmistamisessa ei juuri ole edetty;
39. pitää valitettavana, että monet laajamittaiset tiedusteluohjelmat näyttävät perustuvan myös kyseisiä ohjelmia kehittävien ja ylläpitävien yritysten taloudellisiin etuihin, esimerkkinä NSA:n kohdennetun Thinthread-ohjelman lopettaminen ja korvaaminen laajamittaisella Trailblazer-valvontaohjelmalla, joka ulkoistettiin SAIC-yritykselle vuonna 2001;
40. painottaa olevansa vakavasti huolestunut toimista, joita tietoverkkorikollisuutta koskevaa Euroopan neuvoston yleissopimusta tarkasteleva komitea on toteuttanut tulkitessaan 23. marraskuuta 2001 annetun tietoverkkorikollisuutta koskevan yleissopimuksen (Budapestin yleissopimus) 32 artiklaa pääsyn hankkimisesta tallennettuihin tietoihin valtion rajojen yli luvallisesti tai silloin kun ne ovat yleisesti saatavilla, ja vastustaa lisäpöytäkirjaa tai ohjeita, joilla pyritään laajentamaan määräyksen soveltamisalaa yli nykyisen järjestelmän, joka on vahvistettu tässä yleissopimuksessa – jossa on jo kyse merkittävästä poikkeuksesta alueperiaatteeseen – koska se voisi johtaa siihen, että lainkäyttöviranomaiset saisivat esteettömän oikeuden muilla oikeudenkäyttöalueilla sijaitsevien palvelinten ja tietokonejärjestelmien etäkäyttöön noudattamatta keskinäistä oikeusapua koskevia sopimuksia tai muita oikeudellisen yhteistyön välineitä, jotka on otettu käyttöön yksilöiden perusoikeuksien takaamiseksi, mukaan lukien oikeus tietosuojaan ja oikeudenmukaiseen menettelyyn; painottaa, että unioni on käyttänyt toimivaltaansa tietoverkkorikollisuuden alalla, joten sekä komission että parlamentin valtaoikeuksia tulisi kunnioittaa;
41. pitää valitettavana, että komissio ei ole vastannut parlamentin pyyntöön teettää selvitys väärinkäytösten paljastajien suojelua koskevasta kattavasta unionin ohjelmasta, ja

kehottaa komissiota antamaan asiaa koskevan tiedonannon viimeistään vuoden 2016 loppuun mennessä;

42. pitää myönteisenä Euroopan neuvoston parlamentaarisen yleiskokouksen väärinkäytösten paljastajien suojelun parantamisesta 23. kesäkuuta 2015 antamaa päätöslauselmaa ja erityisesti sen 9 kohtaa, joka koskee väärinkäytösten paljastamisen tärkeyttä valvonnalle asetettujen oikeudellisten rajoitusten noudattamisen takaamisessa, ja 10 kohtaa, jossa kehoitetaan EU:ta säätämään väärinkäytösten paljastajien suojelua koskevia lakeja, jotka kattavat myös kansallisten turvallisuuspalvelujen ja tiedustelupalvelujen sekä alalla toimivien yksityisten yritysten työntekijät, ja myöntämään kansallisen lainsäädännön sallimissa rajoissa turvapaikka väärinkäytösten paljastajille, joihin saattaa kotimaassa kohdistua vastatoimia, edellyttäen, että heidän tekemänsä paljastukset oikeuttavat suojeluun yleiskokouksen tukemien periaatteiden mukaisesti;
43. korostaa, että laajamittainen valvonta heikentää vakavasti lääkärien, toimittajien ja asianajajien ja muiden säänneltyjen ammattien salassapito-oikeutta; korostaa erityisesti unionin kansalaisten oikeutta tulla suojelluksi kaikenlaiselta asianajajan kanssa käytävän luottamuksellisen viestinnän valvonnalta, joka rikkoisi Euroopan unionin perusoikeuskirjaa, erityisesti sen 6, 47 ja 48 artiklaa, sekä oikeutta käyttää avustajaa koskevaa direktiiviä 2013/48/EU; kehottaa komissiota antamaan viimeistään vuoden 2016 loppuun mennessä tiedonannon luottamuksellisen viestinnän suojelemisesta ammateissa, joita koskee yhteydenpidon luottamuksellisuus;
44. kehottaa komissiota laatimaan jäsenvaltioille suuntaviivat siitä, miten rikosten, mukaan lukien terrorismi, ehkäisemistä, havaitsemista, tutkimista ja syyteharkintaa varten käytettävät henkilötietojen keräämisvälineet saatetaan tietojen säilyttämisestä 8. huhtikuuta 2014 annettujen Euroopan unionin tuomioistuimen tuomioiden (asiat C-293/12 ja C-594/12) ja safe harbor -järjestelmästä 6. lokakuuta 2015 annetun tuomioistuimen tuomion (asia C-362/14) mukaiseksi; viittaa erityisesti tietojen säilyttämisestä annetun tuomion 58 ja 59 kohtaan ja safe harbor -tuomion 93 ja 94 kohtaan, joissa vaaditaan selvästi tiedonkeruun kohdennettua suorittamista kaikkien tietojen keruun sijaan;
45. korostaa, että uusimmassa oikeuskäytännössä ja erityisesti Euroopan unionin tuomioistuimen tietojen säilyttämisestä 8. huhtikuuta 2014 antamassa tuomiossa asetetaan selkeästi oikeudelliseksi vaatimukseksi sen osoittaminen, että kaikki toimenpiteet, joihin liittyy henkilötietojen keruuta ja käyttöä ja jotka saattavat heikentää oikeutta nauttia yksityis- ja perhe-elämän kunnioitusta ja oikeutta tietosuojaan, ovat tarpeellisia ja oikeasuhteisia; pitää valitettavana, että poliittiset näkökohdat usein vaarantavat näiden oikeusperiaatteiden noudattamisen päätöksenteossa; kehottaa komissiota varmistamaan osana paremman sääntelyn agendaansa, että kaikki EU:n lainsäädäntö on korkealaatuista, noudattaa kaikkia oikeusnormeja ja oikeuskäytäntöä ja on EU:n perusoikeuskirjan mukaista; suosittelee, että kaikkien sellaisten lainvalvonta- ja turvallisuustoimien, joihin sisältyy henkilötietojen käyttöä ja keruuta, vaikutustenarviointiin sisältyy aina tarpeellisuuden ja oikeasuhteisuuden arvionti;

Euroopan tietoteknistä itsenäisyyttä lisäävä strategia

46. on pettynyt siihen, että komissio ei ole toteuttanut päätöslauselmassa annettuja yksityiskohtaisia suosituksia koskevia jatkotoimia parantaakseen unionin tietotekniikkaturvallisuutta ja yksityisyyden suojaa verkossa;

47. pitää myönteisinä tähänastisia toimenpiteitä parlamentin tietoturvallisuuden parantamiseksi innovoinnin ja teknisen tuen pääosaston Euroopan parlamentin tieto- ja viestintäturvasta laatiman toimintasuunnitelman mukaisesti; pyytää, että näitä toimenpiteitä jatketaan ja että päätöslauselmassa annetut suositukset pannaan täytäntöön kokonaisuudessaan ja ripeästi; vaatii uudenlaista ajattelutapaa ja tarvittaessa julkisia hankintoja koskevan lainsäädännön muuttamista, jotta unionin toimielinten tietoturvallisuutta voidaan parantaa; vaatii, että omisteiset ohjelmistot korvataan järjestelmällisesti kaikissa unionin toimielimissä tarkastettavissa ja todennettavissa olevilla avoimen lähdekoodin ohjelmistoilla, että kaikissa tulevilla tieto- ja viestintäteknikan alan hankintamenettelyissä otetaan käyttöön pakollinen avointa lähdekoodia koskeva valintaperuste ja että suojausvälineitä on tehokkaasti saatavilla;
48. kehottaa jälleen kerran painokkaasti laatimaan uusien aloitteiden, kuten digitaalisten sisämarkkinoiden, yhteydessä Euroopan tietoteknistä itsenäisyyttä ja yksityisyyden suojaa verkossa lisäävän strategian, jolla vauhditetaan tietotekniikka-alaa unionissa;
49. aikoo antaa tätä alaa koskevia uusia suosituksia, kun on ensin pidetty vuoden 2015 loppuun kaavailtu konferenssi, jossa käsitellään yksityisyyden suojaamista verkossa parantamalla tietotekniikkaturvallisuutta ja lisäämällä unionin tietoteknistä autonomiaa ja joka perustuu tietotekniikan käyttäjien laajamittaisesta valvonnasta äskettäin tehdyn STOA-tutkimuksen tuloksiin;

Demokraattinen ja neutraali internetin hallinto

50. panee tyytyväisenä merkille, että komissio aikoo kehittää unionista keskeisen toimijan internetin hallinnossa ja että komissiolla on visio monenvälisyyteen perustuvasta internetin hallintomallista, joka otettiin uudelleen esille Brasiliassa huhtikuussa 2014 pidetyssä internetin hallinnon tulevaisuutta käsitelleessä sidosryhmäkokouksessa (NETMundial); odottaa mielenkiinnolla tällä alalla muun muassa Internetin hallintofoorumissa parhaillaan tehtävän kansainvälisen työn tuloksia;
51. varoittaa yksityisyyden ja henkilötietojen suojan perusoikeuden varmasta laskukierteestä, kun kaikesta ihmisten toimintaa koskevasta tiedosta katsotaan olevan mahdollista hyötyä tulevaisuuden rikosten torjunnassa, mikä johtaa väistämättä laajamittaisen valvonnan kulttuuriin, jossa jokaista kansalaista kohdellaan mahdollisena epäilytynä, sekä yhteiskunnallisen yhtenäisyyden ja luottamuksen heikentymiseen;
52. aikoo ottaa huomioon tulokset, jotka perusoikeusvirasto on saanut tekemistään perinpohjaisista tutkimuksista, jotka koskevat perusoikeuksien suojaa valvontatoiminnan yhteydessä ja erityisesti yksilöiden nykyistä oikeudellista tilannetta eli heidän käytettävissään olevia oikeussuojakeinoja, mikäli tällaista toimintaa harjoitetaan;

Jatkotoimet

53. kehottaa kansalaisvapauksien sekä oikeus- ja sisäasioiden valiokuntaa jatkamaan alan kehityksen seuraamista ja päätöslauselmassa annettuja suosituksia koskevien jatkotoimien toteuttamista;

o

o o

54. kehottaa puhemiestä välittämään tämän päätöslauselman neuvostolle, komissiolle, jäsenvaltioiden hallituksille ja parlamenteille sekä Euroopan neuvostolle.